УДК 070 «Україна молода»

DOI 10.31470/2518-7600-2018-6-11-25

**MEANS OF CREATION OF NEGATIVE EVALUATION ON
THE PAGES OF THE NEWSPAPER
«UKRAINA MOLODA»**

**ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ НА
СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ «УКРАЇНА МОЛОДА»**

Калужинська Юлія,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри
документознавства
kaluzhynskaya@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9787-2686>
ДВНЗ «Переяслав-
Хмельницький
державний педагогічний
університет
імені Григорія Сковороди»
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав-Хмельницький,
Київська обл., Україна 08401

Kaluzhynska Yuliia,
PhD in Philology,
Senior Lecturer of Department
of scientific discipline of
documentation
kaluzhynskaya@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9787-2686>
SHEI «Pereiaslav-
Khmelnyskyi
Hryhoriy Skovoroda
State Pedagogical University»
30, Sukhomlynskoho str.,
Pereiaslav-Khmelnyskyi,
Kyiv region, Ukraine 08401

ABSTRACT

The article analyzes the means of creating a negative evaluation on the materials of the newspaper «Ukraina Moloda». It is determined that the negative meaning of vocabulary is actively functioning on the pages of modern newspapers. It is called to create the reader's respective mood and influence his opinion. The operation of lexemes with a negative evaluation is primarily due to the difficult political and economic situation in Ukraine, the counter-terrorist operation in the eastern part of the country, as well as active integration into the international community.

The globalization of information processes, the emergence of a number of new media tools has led to the fact that the center for

the creation of modern Ukrainian literary language in the 21st century moved to journalism, which became an operational, dynamic carrier and product of public opinion. Through the prism of the individual worldview in the newspaper periodicals the most varied problems of the present are actively reflecting. In the mass-media space the communicative function of language is clearly realized. Knowledge, represented in it, ideas, views emerged as a focused social action, accompanied by an expression of positive or negative assessment.

It was determined that a negative meaningful vocabulary appears in texts of various subjects: socio-political, economic, sports, and headlines. Much of this vocabulary is a word with a figurative meaning that does not have a fixed expression in lexicographic sources or acquires new meanings, depending on the context; jargon, used to enhance the emotional impact on the mind of the reader; and occasional ones – author's novelties, emphasizing a clearly negative attitude of the journalist to a particular event or person and, accordingly, cause a similar attitude to the reader.

The authors of texts often resort to the use of frankly negative vocabulary, thereby violating the norms of literary language.

Key words: *negative evaluation vocabulary, «Ukraina Moloda», jargon, occasional, extralinguistic factors.*

Постановка проблеми. Глобалізація інформаційних процесів, поява низки нових засобів масової комунікації призвела до того, що центр творення сучасної української літературної мови у ХХІ ст. перемістився в журналістику, яка стала оперативним, динамічним носієм і продуктом суспільної думки. Через призму індивідуального світобачення в газетній періодиці активно відображають найрізноманітніші проблеми сьогодення. У мас-медійному просторі виразно реалізується комунікативна функція мови. Репрезентовані в ньому знання, ідеї, погляди постають як цілеспрямована соціальна дія, супроводжувана вираженням позитивної чи негативної оцінки.

На початку ХХІ ст. пейоративами активно послуговуються журналісти. Слова з негативним значенням використовують у текстах на різні теми, з метою акцентування уваги читачів на певних негативних процесах, що відбуваються у сучасному суспільстві, політиці, економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному мовознавстві автори часто звертаються до питання негативнооцінної лексики у мові друкованих ЗМІ. Функціонуванню відонімів та лексики з переносним значенням приділяла увагу М. І. Навальна (Навальна, 2007:324-326). Жаргонізми в українському мовознавстві досліджувала Л. О. Ставицька (Ставицька, 2005).

Мета статті. У запропонованій статті ставимо за мету подати вичерпну характеристику засобів створення негативної оцінки на сторінках газети «Україна молода».

Виклад основного матеріалу. Через надмірну жадібність деяких політиків їхня діяльність піддається критиці в газетних текстах. Для маркування подібних явищ журналісти газети «Україна молода» використовують лексеми *хабар* «гроші або речі, що даються службовій особі як підкуп, плата за які-небудь злочинні, незаконні дії в інтересах того, хто їх дає» (СУМ, 1970-1980:7) та *хабарництво* «одержання хабарів службовою особою» (СУМ, 1970-1980:7): «Податкові органи отримали величезну базу ухвалювати нестандартні рішення, що означає небувалий розквіт **хабарництва**» (УМ, 9.01.2015); «Так, позавчора в прес-службі столичної прокуратури повідомили: керівників дирекції ДП «Укрпошта» затримали за **хабар**» (УМ, 14.11.2014).

Без уваги журналістів газети «Україна молода» не залишається і політична ситуація в сусідній державі – Російській Федерації – та дії її президента у зв'язку з напруженими стосунками між нашими країнами, у таких публікаціях теж переважає лексика з негативною оцінкою: *капостити* «робити капости» (СУМ, 1970-1980:96); *залити за комір* «пити надмірно алкогольні напої, пиячити» (СУМ, 1970-1980:183), «Ну і як же без США, які завжди **капостять** Росії, впливаючи на її відносини з сусідами» (УМ, 5.12.2014); «Бив дружину і **заливав за комір**» [про минуле Путіна] (УМ, 20.02.2015).

Функціонування в газетних текстах розмовної лексики з негативним відтінком надає їм емоційного забарвлення, змушує читача звернути увагу на ті чи ті події, описані в статтях, оцінити певні процеси, явища чи осіб. Наприклад, лексему

цькування дія за значенням *цькувати* «розм. Переслідувати кого-небудь різними нападками, наклепами; підмовляти до ворожих дій, підбурювати проти когось» (СУМ, 1970-1980:259) вживають у мові газети переважно для негативної характеристики дій російських політиків, напр.: *«Княжицький поскаржився міліції на **цькування** з боку російських пропагандистів»* (УМ, 23.03.2015).

Дуже незвичним, але доволі емоційним, видається використання медичної термінології в переносному значенні для позначення процесів та станів у політичному житті. Не виключенням є й газета «Україна молода».

Фобією називають різновид нав'язливих станів, непереборний страх, який не має реального підґрунтя при деяких психічних захворюваннях, іноді при перевтомі (Бибик, 2006:575), однак у деяких політичних текстах нею позначають «неготовність до якоїсь діяльності», пор.: *«Ми проти політичних **фобій**, що перетворили Київ на аутсайдера з децентралізації»* (УМ, 16.03.2016).

Негативного відтінку текстам про діяльність Кремля та дії й процеси в Україні надає лексема *шизофренія*, яка в медицині трактується як «тяжке психічне захворювання, яке характеризується стійкими змінами психіки: порушенням зв'язності психічних процесів, зниженням психічної активності» (Бибик, 2006:611), напр.: *«Навіть Перший національний практикує «мовну **шизофренію**», тобто в ефірі прослідковується як українська, так і російська»* (УМ, 14.09.2016).

Лексемою *епідемія* зазвичай «позначають масове поширення якої-небудь інфекційної хвороби або надзвичайно швидке поширення чогось» (Бибик, 2006:219). У деяких журналістських текстах нею описують негативні реалії в банківській сфері країни та соціальні процеси, пор.: *«...**епідемія** банківських банкрутств, яка трохи вицухла, може розгорітися з новою силою»* (УМ, 16.04.2015).

На початку ХХІ ст. в мові української періодики активізувалося вживання негативнооцінної лексики для характеристики економічної сфери. Це пов'язано зі складною економічною ситуацією, що зафіксовано після початку

конфлікту на сході України та у зв'язку з великими борговими зобов'язаннями. Щодо текстів на економічну тематику в газеті «Україна молода», то в ній активного вияву набувають лексеми, що не мають фіксованого переносного значення, однак у відповідних контекстах набувають його. Напр.: «В НБУ заявляють про ліквідацію банків- **«пиралень»** (УМ, 23.03.2015). «Сума оплати, як для **дірявого** бюджету, не підйомна» (УМ, 05.11.2014); «**Дірку**» в бюджеті спричинили також підприємства видобувної та паливної сфери» (УМ, 11.03.2015).

Лексеми *пиралня* зі значенням «підприємство побутового обслуговування для прання і дальшої обробки білизни» (Бибик, 2006:515) використано для позначення банків, що займаються приховуванням державних коштів, тобто такі, що проводять нечесні операції із грошми. Лексемою *діра* «щілина, отвір у чому-небудь; *перен.*, *зневажл.* Про все відстале, запущене в економічному і культурному відношенні» (Бибик, 2006:307) позначають негативні процеси в економіці. Поряд вживають й прикметник *дірявий*.

Особливій критиці піддаються процеси, пов'язані із грошми та ростом цін. У цій тематиці функціонують лексеми, що окрім фіксованого переносного значення, набувають й нового з огляду на сферу використання: *стрибати* «*перен.* Швидко текти по камінню, уступах і т. ін.» (СУМ, 1970-1980:764), пор.: «...*ціни на бензин стрибатимуть* разом із *гривнею...*» (УМ, 18.12.2014).

Лексема *рости*, яка тлумачиться як: «ставати більшим на зріст, довшим, вищим, збільшуватись у результаті життєвого процесу» (СУМ, 1970-1980:884) у деяких контекстах набуває негативного значення, напр.: «*Все піднімається в ціні, не дивно, що хліб «виріє»*» (УМ, 13.03.2015).

Аби надати текстам сучасної періодики емоційного забарвлення, привернути увагу читача, розставляючи логічні акценти, автори часто використовують слова, вжиті в переносному значенні, що мають негативне значення: *викачування* «видаляти з чого-небудь воду або якусь рідину, газ і т. ін. механічним способом (за допомогою насоса, центрифуги і под.)» (СУМ, 1970-1980:404), напр.: «*За ним стоїть величезне угруповання з викачування грошей платників податків*» (УМ, 05.11.2014).

Експресивна функція мови набуває нових проявів у вживанні стилістично зниженої лексики, яка має потужний експресивно-емоційний потенціал. Для сфери економічного життя суспільства актуальним стає використання жаргонізмів для позначення процесів чи дій з грошима: *бакси* «долари США» (Ставицька, 2005:44); *нелегалщина* від *нелегал* «продавець без відповідних документів» (Ставицька, 2005:236), *лохотрон* «безпрограшна лотерея, яку влаштовують шахраї на вулиці» (Ставицька, 2005:206), напр.: *«Більше того, Україна навіть може перейти до гіпердевальвації за прикладом Зімбабве, коли «бакс» коштуватиме тризначне, чотиризначне число гривень»* (УМ, 24.02.2015); *«Чиї це «бакси» лежать? Пенсіонерка клюнула на класичний лохотрон»* (УМ, 17.03.2010); *«...або займатись «нелегалщиною», що відбувається найчастіше»* [про дії банків для виживання] (УМ, 16.04.2015).

На початку ХХІ ст. в мові українських друкованих засобів масової інформації фіксуємо активне вживання іншомовних слів, що мають виразне негативне значення або ж набувають його у відповідному контексті. Журналісти видання «Україна молода» також активно послуговуються останніми. У мові сучасних українських мас-медіа в постійному вжитку перебувають інновації іншомовного походження, що сприяють поповненню словникових ресурсів літературної мови і які є найвиразнішим явищем мовно-літературного розвитку (Навальна, 2011). Напр.: *«...або лінію розмежування терористи разом із їхніми кураторами з Кремля бажають проводити вже з урахуванням нових територій...»* [про стан справ на Донбасі] (УМ, 07.11.2014); *«Когорта Героїв України може поповнитись «гідним» представником – талановитим імітатором патріотичної діяльності на Донбасі Володимиром Семистягою»* (УМ, 16.01.15). Лексема *куратор* хоч і вжита в прямому значенні, але йдеться про осіб з Кремля, котрі керують окупантами на Донбасі, а їхні дії є негативними щодо цілісності української держави. З метою викриття показових дій журналісти вживають лексему *імітатор*, що негативно характеризує осіб, які створюють видимість певної діяльності.

У газетних текстах описуваного видання часто натрапляємо на вживання слів іншомовного походження, що описують негативні дії російської влади. Наприклад, для позначення негативної діяльності російських спецслужб та пропаганди вжито лексеми *сфальсифікований* та *сфальшований*, які є похідними від *фальсифікація*, що тлумачиться як «умисне викривлення або не правильне тлумачення тих чи інших явищ, подій, фактів» (Биби́к, 2006:562), напр.: *«Було зафіксовано факти надання неправдивих даних до іноземних та міжнародних правоохоронних органів, що були інспіровані російськими спецслужбами та сфальсифіковані кримінальні переслідування у країнах третього світу»* (УМ, 23.03.2015). Дії Москви, спрямовані на залякування європейських країн, позначає віддієслівний іменник *шантаж* «залякування погрозою викрити або розголосити факти, відомості, що можуть скомпрометувати, зганьбити кого-небудь, з метою одержання будь-яких вигод; злочин, що полягає у використанні таких дій» (Биби́к, 2006:608) щодо спорудження газогону, напр.: *«Москва продовжує шантажувати Європу та Україну спорудженням газогону-фантому «Турецький потік»* (УМ, 15.04.2015).

У деяких публікаціях газети «Україна молода» натрапляємо на іншомовні слова, що позначають дії міжнародної спільноти у ставленні до Президента Російської Федерації Володимира Путіна. Для цього було вжито лексему *коаліція* «об'єднання, союз, угода держав, партій для досягнення спільної мети» (Биби́к, 2006:294) у контексті саміту ООН, напр.: *«Путін передчасно втік із саміту «Великої двадцятки» в Австралії, де світові лідери утворили проти нього коаліцію»* (УМ, 18.11.2014).

Негативного значення надає текстам й вживання лексеми *контрабандист* «той, хто здійснює незаконні, таємні перевезення, займається контрабандою» (Биби́к, 2006:312) у тематиці про окупований Крим, напр.: *«Прикордонний Херсон став справжнім перевалочним пунктом для контрабандистів із Росії та анексованого Криму»* (УМ, 18.12.14).

Особливої уваги у мові української періодики заслуговує лексема *фейк* (*фейковий*), що функціонує в текстах на різну

тематику. Оскільки трактується вона як «підробка, фальсифікація, щось несправжнє, неправдиве», то відповідно має негативне маркування, а отже і тексти, в яких вона вживається, мають негативну конотацію *«Фейкові» вибори «фейкових» республік»* (УМ, 04.11.2014).

Оказіоналізми з негативною оцінкою характеризуються влучністю використання, інколи навіть дошкульністю та іронією. Політичне життя країни піддається гострій критиці на сторінках української періодики, зокрема у виданні «Україна молода». Використання з цією метою okazіоналізмів додає журналістським текстам емоційності. Численну групу становлять індивідуально-авторські назви зовсім нових понять, явищ чи предметів, інколи осіб. Наприклад, незмінність влади характеризує новотвір *тасамість*, пор.: *«...маємо те саме, що й раніше: відсутність реформ, відірваність влади від громадян, її цинічність і «тусамість»* (УМ, 16.04.2015).

Лексемою *кнопкодаввити* та похідним від нього *кнопкодавство* описують негативні процеси, що відбуваються у Верховній Раді, а саме нечесний процес голосування замість тих депутатів, котрі не присутні на сесії *«Боротьба з «кнопкодавством» у парламенті перейшла в нову фазу»* (УМ, 02.10.2015).

Новотвором *міністропад* журналісти описують негативні процеси у кадровому забезпеченні міністерств: *«А почався тутешній «міністропад» іще на початку весни»* (УМ, 17.07.2015). З подібним значенням у різних сферах вживають й лексему типу *доляропад*. Пор.: *«Донецький доляропад»* (УМ, 26.03.2015). Використання лексеми *ротодупи* має чітке негативне забарвлення в темі про утиски влади щодо малого та середнього бізнесу зі значенням «особи, які не висловлюють своїєї думки через страх приниження», пор.: *«Олігархічна влада надалі пресуватиме малих і середніх підприємців, щоб обідрати їх та перевести в категорію люмпенів, «ротодупів»* (УМ, 16.04.2015).

У переносному значенні вжито okazіоналізм *пташкопад* у контексті про збитий літак Малазійських авіаліній над територією проведення антитерористичної операції, пор.: *«А ось і відеопідтвердження чергового «пташкопаду» [про збитий Малазійський літак]* (УМ, 05.10.2016).

Осіб, які активно підтримують діяльність Російської Федерації, позначають новотвори *горлопани* та *рашівці*, пор.: «У четвер, 22 вересня, під проводом **горлопанів** пана Червоненка та Суслова **рашівці** вже провели форум із закликом відновлення економічних зв'язків із Росією» (УМ, 29.09.2016).

У текстах сучасних газет спостерігаємо okazionalne творення віабревіатурних одиниць на позначення деяких подій у суспільстві, зокрема, що стосується проходження зовнішнього незалежного оцінювання, напр.: «Складні **ЗНОсини**» (УМ, 30.04.2015).

З негативним значенням вжито новотвір *змосковщений* у темі про мову нації, оскільки останнім часом триває боротьба за чистоту української мови, яка, проте, все ж залишається засміченою російськими словами, напр.: «А ось сутність суспільства – мова спілкування нації залишається жахливо **змосковщена**» (УМ, 23.09.2016).

Відмова від бюрократичних елементів «канцеляриту» призвела до заповнення утворених лакун елементами інших стилістичних шарів, зокрема, усно-розмовною та жаргонною лексикою. Це зумовило активне використання жаргонних одиниць у мові української періодики. Не виключенням стало й видання «Україна молода». Саме тому, що номінативна функція жаргонізмів тісно пов'язана з образністю, вони й використовуються в мові газет для надання описуваним фактам і подіям певної оцінки.

Деякі газетні публікації негативно характеризують сучасних працівників поліції. Це пов'язано з певною бездіяльністю останніх. Із такою метою вжито лексему *мент* («міліціонер, будь-який працівник правоохоронних структур» (Ставицька, 2005:215), пор «Львівські **менти**» взяли «на гарячому» у справі автозłodіїв співробітника прокуратури» (УМ, 21.01.2009).

До жаргону відносимо також лексему *пресувати* («бити когось» (Ставицька, 2005:273), що в деяких текстах позначає несправедливе, агресивне ставлення до когось, як наприклад: «Прихильниць Стуса Юлію Дзенко та Юлію Чаплю тепер **пресує**» донецька міліція» (УМ, 28.04.2014).

Часто вживаними в текстах на суспільно-політичну тематику виступають лексеми *криша* та *дах*, що мають однакове значення «1. Голова, мізки, здоровий глузд; 2. Зв'язки у владних та правоохоронних структурах» (Ставицька, 2005:189) та позначають процеси безкарності через наявність певних зв'язків. У мові сучасної української періодики від них утворено жаргонізм *дах*, пор.: «У цілому ці забудовники звикли працювати під **«дахом»** влади, шантаж їх не здивував, але вимоги для них були нереальні...» (УМ, 17.02.2016)

Журналісти нерідко у своїх матеріалах послуговуються одиницями жаргонної мови, бо вона має великий потенціал виражальних засобів, дає необхідний експресивний ефект, робить текст конструктивним. Саме через це жаргонізми притаманні текстам на суспільно-політичну тематику. Наприклад, для позначення помилки в якійсь діяльності вжито лексему *прокол* («невдача, помилка») (Ставицька, 2005:278) «...як жартували блогери, бідолаху явно покарали за якийсь **«прокол»** у роботі...» (УМ, 18.11.2014).

Для позначення дій та способу мислення, що відповідає радянському часу, газетні тексти послуговуються лексемою *совковий* (який відповідає радянському способу життя (Ставицька, 2005:271): «...їх *«європейськість»* – це просто зовнішня атрибутка, в той час як суть і ментальність залишаються суто **«совковими»**» (УМ, 16.04.2015).

У зв'язку з напруженою ситуацією на сході України мова сучасних засобів масової інформації поповнилась значною кількістю слів на військову тематику. Жаргонних одиниць у таких текстах також додалось, зокрема: *відморозок* «1. Емоційно та інтелектуально недалека людина, часто агресивна; 2. Людина, позбавлена моральних принципів; 3. Член угруповання рекетирів, який бере участь у бойових операціях» (Ставицька, 2005:87), пор.: **«Відморозки»** грабували, а також виконували кримінальні замовлення» (УМ, 25.03.2016); «...є ще політичні морози, бо при владі залишаються **відморозки»**» (УМ, 04.04.2016).

Виразного негативнооцінного значення набувають тексти, в яких використано лексеми: *пахан* «почесний злодій похилого віку; ватажок злочинно групи» (Ставицька, 2005:249) та

порожняк «порожня розмова, безмістовна або брехлива інформація» (Ставицька, 2005:270), напр.: «З Кисва приїздить народний депутат від БЮТ – **пахан**, біля нього **паханом** працює начальник РУВС і керівник районної прокуратури» (УМ, 03.07.2009); «**Порожняк**» від Януковича» (УМ, 04.06.2010).

Лексеми *договорняк* («спланована дія для задоволення чийось потреб (часто за гроші)») та *лям* («мільйон будь-яких коштів») подають у текстах, що стосуються політичних діячів та характеризують їх як продажних осіб: «Коли півтора року тому Богдана включили в список БПП, це було окей, бо був **договорняк** із Коломойським (кажуть, підкріплений двома **лямами**) твердої валюти» (УМ, 26.02.2016); «Усе почалося з того, що партії повключали на виборах за **«договорняками»** з олігархами» (УМ, 26.02.2016).

Негативної оцінки набувають тексти, в яких використано словосполучення *мочити в сортирі* «жорстоко й безпощадно розправлятися з кимось» (Ставицька, 2005:222) щодо дій Російської Федерації: «Вона щосекунди має працювати, когось закопувати в асфальт, **мочити в сортирі**, «фігачити» танками, репресувати, насилати загони «тітушок», гноїти в тюрмах» [про дії Росії] (УМ, 5.12.2014); «Не виключено, що оточення президента Росії, заради своєї безпеки і збереження мільярдних статків, проведе операцію під кодовою назвою «Кремлівський карлик» і «зачистить» або **«замочить у сортирі»** Путіна так як було ліквідовано колишнього терориста №1 Усаму бен Ладана у ході операції «Спис Нептуна» (УМ, 05.10.2016).

Суржик становить загрозу для нормального функціонування української літературної мови, яка й досі перебуває під тиском російської. «Піджинізація мови – типовий наслідок співіснування мов, одна з яких зазнає тривалого й спланованого тиску як упосліджена мова колонізованого народу. Український піджин – суржик, – маючи свою специфіку, став об'єктом лінгвістичних досліджень вже на етапі тотального поширення, загрозливого для життя національної мови» (Дзюбишина-Мельник, 2010:16).

Мовознавці констатують той факт, що використання суржик у мові періодики – постійне явище, яке не так легко викоринити.

Найактивнішого вияву в аналізованому друкованому засобі масової інформації набуває лексема *папєредніки*, яку асоціюють із колишнім прем'єр-міністром Миколою Азаровим. Політичні тексти, в яких використовується ця лексема, набувають ще більшого експресивно-негативного забарвлення, оскільки характеризує попередніх владних діячів, які залишили після себе лише розруху, пор.: *«...як ми спромоглися докотитися до таких «європейських стандартів» і кому, окрім «папєредніків», маємо за те дякувати»* (УМ, 3.11.2015); *«Якщо вони не хочуть позбутися крісел у такий спосіб, як це зробили їхні «папєреднікі», саме час припинити узурпацію повноважень і перерозподіл фінансових та ресурсних потоків, про який нещодавно казав Сергій Лещенко»* (УМ, 11.12.2015).

Дії когось, хто може без особливих зусиль вирішити якесь питання, відображено лексемою *порєшати*. Негативного маркування вона набуває, коли вживається у контексті про уряд, пор.: *«Адже український уряд уже все «порєшал»* (УМ, 18.11.2015).

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Таким чином, відмічаємо активне функціонування негативнооцінної лексики на шпальтах газети «Україна молода», що насамперед пов'язано із напруженою ситуацією в країні, впливом позамовних чинників та кризою в політичному та економічному житті. Уживання подібної лексики покликане створити відповідні настрої та погляди в читачів, доступно донести важливу інформацію та викликати бажані емоції. Окрім того, саме негативнооцінна лексика якнайкраще передає реалії сучасної України та за нашими спостереженнями становить значну частку у друкованих ЗМІ, зокрема у виданні «Україна молода».

Однак, питання появи в мові газет негативнооцінної лексики потребує подальших розвідок, у зв'язку з демократизацією суспільства та використанні журналістами все нових засобів, для створення відповідних настроїв.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бибик С. П. *Словник іношомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання*. За ред. С. Я. Єрмоленко. Харків : ФОЛІО, 2006. 623 с.
2. Дзюбишина-Мельник Н. Я. Суржик і суржикізми : стилістичні ресурси. Наукові записки : наук. зб. *Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія»*, 2010. С. 16–20.
3. Навальна М. Відонімні утворення в сучасній українській публіцистиці. *Гуманітар. вісн. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»* : наук.-теорет. зб. Переяслав-Хмельницький, 2007. С. 324–326.
4. Навальна М. І. *Динаміка лексикону української періодики початку ХХІ ст.* : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 328 с.
5. *Словник української мови* : в 11-ти т. Київ : Наук. думка, 1970-1980. Т. І–ХІ.
6. Ставицька Л. О. *Український жаргон* : словник. Київ : Критика, 2005. 494 с.

REFERENCES

1. Bybyk S. P. (2006). *Slovnnyk inshomovnykh sliv: tлумachennia, slovotvorennia ta slovovzhyvannia* [The dictionary of foreign words: meaning, word building and word using]. Za red. S. Ya. Yermolenko. Kharkiv : FOLIO [in Ukrainian].
2. Dziubyshyna-Melnyk N. Ya. (2010). *Surzhyk i surzhykizmy : stylistychni resursy* [Surzhik and surzhikizmy: stylistic resources]. *Naukovi zapysky : nauk. zb. Nats. un-t «Kyievo-Mohylianska akademiia»* [in Ukrainian].
3. Navalna M. (2007). *Vidonimni utvorennia v suchasniі ukrainskiiі publitsystytsi* [From-noun formations in modern Ukrainian media]. *Humanitar. visn. DVNZ «Pereiaslav-Khmelnyskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Hryhoriia Skovorody»* : nauk.-teoret. zb. *Pereiaslav-Khmelnyskyi* [in Ukrainian].
4. Navalna M. I. (2011). *Dynamika leksykonu ukrainskoiі periodyky pochatku ХХІ st. : monohrafiia* [Dynamic of lexicon of Ukrainian media of the beginning of XXI century]. Kyiv : Vydavnychyi dim Dmytra Buraho [in Ukrainian].

5. *Slovník ukraïnskoj movy* (v 11-ty t.). (1970-1980). [Dictionary of Ukrainian language] : Kyiv : Nauk dumka,.

6. Stavytska L. O. (2005). *Ukrainskyi zharhon : slovnyk*. [Ukrainian zhargon] Kyiv : Krytyka [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано засоби створення негативної оцінки на матеріалах газети «Україна молода». Визначено, що негативнооцінна лексика активно функціонує на сторінках сучасних газет. Саме вона покликана створити в читача відповідні настрої та вплинути на його думку. Функціонування лексем з негативною оцінкою зумовлено, передусім, складною політичною та економічною ситуацією в Україні, проведенням антитерористичної операції на сході країни, а також активною інтеграцією до міжнародної спільноти.

Було визначено, що негативнооцінна лексика виявляється в текстах різних тематик: суспільно-політичний, економічний, спортивний та заголовках. Значна частина такої лексики – це слова з переносним значенням, які не мають фіксованого вияву в лексикографічних джерелах або ж набувають нових значень, залежно від контексту; жаргонізми, вжиті для підсилення емоційного впливу на свідомість читача; та okazіоналізми – авторські новотвори, що підкреслюють виразно негативне ставлення самого журналіста до певної події чи особи і, відповідно, викликають подібне ставлення в читача.

Зроблено висновки, що автори текстів часто вдаються до використання відверто негативної лексики, порушуючи таким чином норми літературної мови.

Ключові слова: негативнооцінна лексика, газета «Україна молода», жаргонізми, okazіоналізми, екстралінгвальні чинники.

АННОТАЦИЯ

В статье проанализированы средства создания негативной оценки в материалах газеты «Украина молодая». Определено, что негативнооценочная лексика может активно функционирует на страницах современных газет. Именно она призвана создать у читателя соответствующие настроения

и повлиять на его мнение. Функционирование лексем с негативной оценкой обусловлено, прежде всего, сложной политической и экономической ситуацией в Украине, проведением антитеррористической операции на востоке страны, а также активной интеграцией в международное сообщество.

Было определено, что негативнооценочная лексика может присутствовать в текстах разных тематик: общественно-политической, экономической, спортивной и заглавиях. Значительная часть такой лексики – это слова с переносным значением, которые не имеют фиксированного проявления в лексикографических источниках или приобретают новые значения в зависимости от контекста; жаргонизмы, которые употребляют для усиления эмоционального воздействия на сознание читателя; и окказионализмы – авторские новообразования, подчеркивающие отчетливо негативное отношение самого журналиста к определенному событию или личности и, соответственно, вызывают подобное отношение у читателя.

Авторы текстов часто прибегают к использованию откровенно негативной лексики, нарушая таким образом нормы литературного языка.

Ключевые слова: негативнооценочная лексика, газета «Украина молодая», жаргонизмы, окказионализмы, экстралингвистические факторы.